

Υπόθεση C-282/20

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

26 Ιουνίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Spetsializiran nakazatelen sad (Βουλγαρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

22 Ιουνίου 2020

Κατηγορούσα αρχή:

Spetsializirana prokuratura

Κατηγορούμενος:

ZX

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Ένδικη διαδικασία βάσει των άρθρων 485 επ. του Nakazatelno protsesualen kodeks (κώδικα ποινικής δικονομίας, Βουλγαρία, στο εξής: NPK).

Κατά τον έλεγχο του κατηγορητηρίου στο πλαίσιο της κύριας δίκης το αιτούν δικαστήριο διαπίστωσε ότι η κατηγορία εμφανίζει πλημμέλειες λόγω ασαφειών και ελλείψεων. Ο εθνικός νόμος δεν προβλέπει τη δυνατότητα θεραπείας τους. Τίθεται επομένως το ερώτημα αν οι εν λόγω ασάφειες και ελλείψεις πρέπει, παρά ταύτα, να θεραπευθούν και σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως με ποιον τρόπο πρέπει να γίνει αυτό.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Η αίτηση υποβάλλεται δυνάμει του άρθρου 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', ΣΛΑΕΕ.

Προδικαστικά ερωτήματα

Αντιβαίνει στο άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας 2012/13 και στο άρθρο 47 του Χάρτη εθνική διάταξη, ήτοι το άρθρο 248, παράγραφος 3, του *Nakazatelno protsesualen kodeks* (κώδικα ποινικής δικονομίας) της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, κατά την οποία μετά την ολοκλήρωση της πρώτης συζήτησεως στο ακροατήριο σε ποινική δίκη (προπαρασκευαστική συζήτηση) δεν προβλέπεται καμία δικονομική ρύθμιση βάσει της οποίας να μπορούν να θεραπευθούν ασάφειες και ελλείψεις του περιεχομένου του κατηγορητηρίου οι οποίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε προσβολή του δικαιώματος του κατηγορουμένου για ενημέρωση σχετικά με την ποινική κατηγορία;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ανωτέρω ερώτημα: Θα ήταν σύμφωνη με τις ως άνω αναφερθείσες ρυθμίσεις καθώς και με το άρθρο 47 του Χάρτη μια ερμηνεία των εθνικών διατάξεων περί της μεταβολής της κατηγορίας που επιτρέπει στον εισαγγελέα να θεραπεύσει τις εν λόγω ασάφειες και ελλείψεις του περιεχομένου του κατηγορητηρίου κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο κατά τρόπο ώστε να λαμβάνεται πραγματικά και αποτελεσματικά υπόψη το δικαίωμα του κατηγορουμένου για ενημέρωση σχετικά με την ποινική κατηγορία ή θα ήταν σύμφωνη με τις ως άνω αναφερθείσες ρυθμίσεις η μη εφαρμογή του εθνικού κανόνα που προβλέπει απαγόρευση της αναστολής της διαδικασίας στο ακροατήριο και της αναπομπής της υποθέσεως στον εισαγγελέα προς έκδοση νέου κατηγορητηρίου;

Διατάξεις του δικαίου της Ένωσης και νομολογία του Δικαστηρίου

Οδηγία 2012/13/ΕΕ, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ 2012, L 142, σ. 1), άρθρο 6, παράγραφος 3

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47

Απόφαση της 5ης Ιουνίου 2018, *Kolev* κ.λπ. (C-612/15, EU:C:2018:392)

Απόφαση της 14ης Μαΐου 2020, *UY* (C-615/18, EU:C:2020:376)

Απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2020, *Kolev* κ.λπ. (C-704/18, EU:C:2020:92)

Σχετικές εθνικές διατάξεις

Nakazatelen kodeks (ποινικός κώδικας, Βουλγαρία, στο εξής: NK): άρθρο 244, παράγραφος 2, σε συνδυασμό με την παράγραφο 1· άρθρο 243

Nakazatelno-protsesualen kodeks (κώδικας ποινικής δικονομίας, στο εξής: NPK): άρθρο 246, παράγραφοι 2 και 3, άρθρο 248, παράγραφος 5, σημείο 1, σε

συνδυασμό με την παράγραφο 1, σημείο 3, άρθρο 249, παράγραφος 2 και παράγραφος 4, σημείο 1, άρθρο 287, άρθρο 288, άρθρο 335, παράγραφος 1, σημείο 1, άρθρο 351, παράγραφος 2

Σύντομη έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η Spetsializirana prokuratura (ειδική εισαγγελία, Βουλγαρία) απήγγειλε κατηγορία κατά του ΖΧ λόγω της διαπράξεως του αδικήματος της κατοχής την 19η Ιουλίου 2015 μέχρι 1.30 ώρα πλαστού χρήματος με συναλλαγματική ισοτιμία στην ημεδαπή και την αλλοδαπή, ήτοι 88 τραπεζογραμμάτων των 200 ευρώ, εν γνώσει της πλαστότητάς τους, πράξη που είναι αξιόποινη σύμφωνα με το άρθρο 244, παράγραφος 2, σε συνδυασμό με την παράγραφο 1, του ΝΚ.
- 2 Κατά την προπαρασκευαστική συζήτηση στο ακροατήριο συζητήθηκε ρητά η νομιμότητα του κατηγορητηρίου· η υπεράσπιση δεν την αμφισβήτησε. Το δικαστήριο διαπίστωσε ότι το κατηγορητήριο ήταν τυπικά νόμιμο.
- 3 Μετά τη συλλογή όλων των αποδεικτικών στοιχείων, το δικαστήριο διαπίστωσε κατά τον έλεγχο των προϋποθέσεων για την ακρόαση των διαδίκων και την έκδοση αποφάσεως ότι το κατηγορητήριο εμφανίζει στην πραγματικότητα ασάφειες και ελλείψεις που δεν είχαν γίνει αντιληπτές κατά την προπαρασκευαστική συζήτηση.
- 4 Το χρονικό διάστημα της κατοχής των 88 πλαστών τραπεζογραμμάτων δεν αναφέρεται με σαφήνεια, δεδομένου ότι στο ιστορικό αναφέρεται μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, ενώ αντίθετα στο συμπέρασμα χρονικό διάστημα μιάμιση μόνο ώρας.
- 5 Εφόσον η κατηγορία απαγγέλθηκε σύμφωνα με το άρθρο 244 του ΝΚ, ένα από τα στοιχεία της υπόστασης του εγκλήματος σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο είναι η κατοχή πλαστού χρήματος «σε μεγάλη ποσότητα». Η συνδρομή του στοιχείου αυτού πρέπει να εκτίθεται από την εισαγγελία· η σχετική μνεία αποτελεί προϋπόθεση της νομιμότητας του κατηγορητηρίου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση εκτίθεται ότι ο κατηγορούμενος είχε στην κατοχή του 88 τραπεζογραμμάτια, όχι όμως, ότι το γεγονός αυτό συνιστούσε κατοχή «σε μεγάλη ποσότητα». Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το κατηγορητήριο είναι τυπικά παράνομο, διότι περιγράφει ελλιπώς τα κατά τον νόμο στοιχεία της αξιόποινης πράξεως. Συγκεκριμένα, δεν παρατίθεται ένα στοιχείο της υπόστασης του εγκλήματος («μεγάλη ποσότητα»). Το στοιχείο αυτό όμως πρέπει να παρατίθεται, προκειμένου το κατηγορητήριο να είναι τυπικά νόμιμο.
- 6 Σύμφωνα με το γράμμα του κατηγορητηρίου, στην κατοχή του κατηγορουμένου βρέθηκε «πλαστό χρήμα». Αντίθετα, στο γράμμα του άρθρου 244, παράγραφος 2, σε συνδυασμό με την παράγραφο 1, του ΝΚ, γίνεται λόγος για «παραχαραγμένο χρήμα»· στο άρθρο 244, παράγραφος 2 και παράγραφος 1, δεν υπάρχει πουθενά ο όρος «πλαστό χρήμα». Αφετέρου, το άρθρο 244 του ΝΚ αποτελεί ειδική

περίπτωση της βασικής αντικειμενικής υπόστασης του άρθρου 243 του ΝΚ όπου ορίζεται ότι ως «παραχάραξη» νοείται «η κατασκευή πλαστού χρήματος» ή «η νόθευση γνήσιου» χρήματος. Επομένως, το «πλαστό χρήμα» αποτελεί υποκατηγορία του «παραχαραγμένου χρήματος». Για τον λόγο αυτό πρέπει στο κατηγορητήριο να μην περιλαμβάνεται μόνο ο ειδικότερος χαρακτηρισμός του χρήματος ως «πλαστού», αλλά ρητώς και ο γενικότερος χαρακτηρισμός του ως «παραχαραγμένου».

- 7 Η πράξη του άρθρου 244 του ΝΚ είναι παραλλαγή της βασικής μορφής του εγκλήματος του άρθρου 243 του ΝΚ. Ως εκ τούτου, κάποια από τα στοιχεία της νομοτυπικής υπόστασης του εγκλήματος του άρθρου 244 του ΝΚ βρίσκονται στο γράμμα του άρθρου 243 του ΝΚ και δεν περιλαμβάνονται χωριστά στο γράμμα του άρθρου 244 του ΝΚ. Αυτό αφορά κατ' αρχάς το στοιχείο της αξιόποινης πράξης που αφορά το αντικείμενο του εγκλήματος, ήτοι το «παραχαραγμένο» και «πλαστό» χρήμα, καθώς οι ορισμοί των εν λόγω εννοιών περιλαμβάνονται στο άρθρο 243 του ΝΚ. Κατά δεύτερον, αφορά το επιπρόσθετο στοιχείο του αντικειμένου του εγκλήματος «[...] με συναλλαγματική ισοτιμία στην ημεδαπή και την αλλοδαπή», το οποίο ομοίως περιλαμβάνεται μόνο στο άρθρο 243 του ΝΚ.
- 8 Στο κατηγορητήριο γίνεται μεν ρητή αναφορά των εν λόγω στοιχείων της υπόστασης του εγκλήματος, χωρίς ωστόσο να αναφέρεται η διάταξη που τα περιέχει· παραλείφθηκε δηλαδή η μνεία του άρθρου 243, παράγραφος 1, του ΝΚ.
- 9 Εξ αυτού του λόγου υπάρχει απόκλιση μεταξύ της λεκτικής και της αριθμητικής αποδόσεως στο πλαίσιο του νομικού χαρακτηρισμού, διότι αναφέρονται στοιχεία του άρθρου 243, παράγραφος 1, με λέξεις, χωρίς ωστόσο παραπομπή στον αριθμό του άρθρου. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητη η συμπλήρωση, ώστε η κατηγορία να στηρίζεται όχι μόνο στο άρθρο 244, παράγραφος 2, σε συνδυασμό με την παράγραφο 1, του ΝΚ, αλλά στο άρθρο 244, παράγραφος 2, σε συνδυασμό τόσο με την παράγραφο 1, όσο και με το άρθρο 243, παράγραφος 1, του ΝΚ.
- 10 Κατά τη συζήτηση της 12ης Ιουνίου 2020 στο ακροατήριο, το αιτούν δικαστήριο επισήμανε τις εν λόγω πλημμέλειες του κατηγορητηρίου. Ο εισαγγελέας δήλωσε ότι προτίθεται να τις θεραπεύσει με μεταβολή της κατηγορίας διορθώνοντας το κατηγορητήριο, ήτοι: αναφέροντας το χρονικό διάστημα της κατοχής των 88 τραπεζογραμματίων, διευκρινίζοντας αν αυτά αποτελούν «μεγάλη ποσότητα» και αν πρόκειται για παραχαραγμένο χρήμα, καθώς και αναφέροντας συγκεκριμένα τους αριθμούς των άρθρων στο πλαίσιο του νομικού χαρακτηρισμού.
- 11 Η υπεράσπιση δήλωσε ότι συμφωνεί με την τροποποίηση του κατηγορητηρίου, εφόσον δεν υφίσταται άλλος τρόπος θεραπείας των περιλαμβανομένων σε αυτό πλημμελειών.
- 12 Το αιτούν δικαστήριο πρέπει να αποφασίσει εάν είναι δυνατή η θεραπεία των πλημμελειών του κατηγορητηρίου μέσω δηλώσεως του εισαγγελέα κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο.

- 13 Το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι οι εν λόγω πλημμέλειες είναι ουσιώδεις διότι θίγουν την ομαλή διεξαγωγή της ποινικής δίκης. Λόγω δηλαδή των εν λόγω ασαφειών και ελλείψεων στο κατηγορητήριο το δικαστήριο δεν είναι σε θέση να εκδώσει απόφαση, δεδομένου ότι ορισμένα στοιχεία, μέρη της αξιόποινης πράξεως ή η νομική τους αξιολόγηση θα αναφέρονταν για πρώτη φορά με την απόφαση. Κάτι τέτοιο όμως είναι παράνομο, δεδομένου ότι ο κατηγορούμενος πρέπει να ενημερώνεται για όλα τα στοιχεία της κατηγορίας, ώστε να μπορεί να αμυνθεί και όχι να τα πληροφορείται το πρώτον με την, ενδεχομένως καταδικαστική, απόφαση. Ούτε μπορεί το δικαστήριο να εκδώσει απόφαση στην οποία να επαναλαμβάνει το ελλιπές περιεχόμενο του κατηγορητηρίου, διότι με τον τρόπο αυτό θα παραβιαζόταν η αρχή της νομιμότητας, καθώς η εν λόγω απόφαση (είτε καταδικαστική είτε αθωωτική) θα αφορούσε πράξη που έχει λιγότερα στοιχεία της υπόστασης του εγκλήματος από τα οριζόμενα στον νόμο.
- 14 Το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι οι πλημμέλειες θα έπρεπε να είχαν διαπιστωθεί ήδη κατά την προπαρασκευαστική συζήτηση στο ακροατήριο, η διαδικασία θα έπρεπε να είχε ανασταλεί και η υπόθεση να είχε αναπεμφθεί στον εισαγγελέα με την υπόδειξη να θεραπεύσει τις πλημμέλειες με τη σύνταξη νέου κατηγορητηρίου. Κάτι τέτοιο όμως δεν συνέβη.
- 15 Λόγω των ιδιαιτεροτήτων του εθνικού δικαίου, η θεραπεία των πλημμελειών του κατηγορητηρίου δεν είναι πλέον δυνατή μετά την προπαρασκευαστική συζήτηση στο ακροατήριο. Ως εκ τούτου, τίθεται το ερώτημα αν μπορεί να εφαρμοστεί το προτεινόμενο από την εισαγγελία δικονομικό μέσο, η θεραπεία δηλαδή των πλημμελειών μέσω της μεταβολής της κατηγορίας.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 16 Η εισαγγελία δεν λαμβάνει θέση αναφορικά με την απόφαση περί παραπομπής.
- 17 Η υπεράσπιση υποστηρίζει ότι δεν πρέπει να υποβληθεί αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, διότι η παραβίαση του δικονομικού δικαίου δεν μπορεί να θεραπευθεί.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αποφάσεως περί παραπομπής

- 18 Με το κατηγορητήριο ο εισαγγελέας παραπέμπει τον κατηγορούμενο στο ακροατήριο με συγκεκριμένη κατηγορία και το δικαστήριο αποφαινεται επί της υποθέσεως κηρύσσοντας τον κατηγορούμενο ένοχο ή αθώο. Το κατηγορητήριο είναι σύννομο και τυπικά νόμιμο, όταν πληροί συγκεκριμένες απαιτήσεις του ΝΡΚ.
- 19 Το κατηγορητήριο πρέπει να περιέχει υποχρεωτικά όλα τα στοιχεία της υπόστασης (αντικειμενικής και υποκειμενικής) της αξιόποινης πράξεως χωρίς ελλείψεις. Λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών περιστατικών στο πλαίσιο της κύριας δίκης υποχρεωτικά είναι τα ακόλουθα:

- να αναφέρεται με σαφήνεια και χωρίς αντιφάσεις το χρονικό διάστημα της τελέσεως της πράξεως·
 - αν το γράμμα του νόμου περιλαμβάνει συγκεκριμένα στοιχεία το σύνολο των οποίων καθιστά την πράξη ποινικό αδίκημα, πρέπει στο κατηγορητήριο να αναφέρονται όλα τα στοιχεία αυτά, χωρίς να παραλείπεται κανένα εξ αυτών·
 - αν μια ποινική διάταξη περιλαμβάνει τη βασική υπόσταση ενός συγκεκριμένου ποινικού αδικήματος και η επόμενη ποινική διάταξη περιλαμβάνει μια ειδική μορφή του ίδιου ποινικού αδικήματος (δηλαδή μια ειδική περίπτωση του), πρέπει στο κατηγορητήριο να αναφέρονται όλα τα στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων της βασικής υπόστασης του εγκλήματος, εφόσον αφορούν και την ειδική μορφή του·
 - στο κατηγορητήριο πρέπει να αναφέρονται όλα τα στοιχεία της υπόστασης του εγκλήματος, τόσο λεκτικά όσο και αριθμητικά, πράγμα που σημαίνει ότι: πρέπει να αναφέρονται τόσο με λέξεις, όσο και με αριθμούς, δηλαδή με μινεία του αριθμού της διατάξεως (άρθρο, παράγραφος, σημείο, στοιχείο) η οποία τα προβλέπει.
- 20 Μέχρι τη μεταρρύθμιση του 2017 το δικαστήριο είχε την εξουσία σε κάθε χρονικό σημείο της διαδικασίας να περατώσει τη διαδικασία στο ακροατήριο και να αναπέμψει την υπόθεση στον εισαγγελέα προς θεραπεία των πλημμελειών του περιεχομένου του κατηγορητηρίου. Παρόμοια εξουσία είχε επίσης και το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, όπως και το Ακυρωτικό, το οποίο την ασκούσε μέσω δεσμευτικών οδηγιών προς το δευτεροβάθμιο δικαστήριο.
 - 21 Μετά τη μεταρρύθμιση του 2017 μπορεί να γίνει χρήση αυτής της εξουσίας μόνο κατά την πρωτόδικη προπαρασκευαστική συζήτηση. Μετά την ολοκλήρωση του σταδίου αυτού, ο νόμος δεν προβλέπει πλέον καμία διαδικασία για τη θεραπεία πλημμελειών αυτού του είδους. Ειδικά η αναπομπή της υποθέσεως στον εισαγγελέα απαγορεύεται ρητώς.
 - 22 Το πρώτο ερώτημα αφορά το ζήτημα εάν το γεγονός ότι ο εθνικός νόμος απαγορεύει να εξετάζονται οι πλημμέλειες των στοιχείων που υποβάλλονται επί της ποινικής κατηγορίας μετά την προπαρασκευαστική συζήτηση και η αδυναμία θεραπείας των εν λόγω πλημμελειών που συνδέεται με την εν λόγω απαγόρευση, αντιβαίνει στο άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας, το οποίο απαιτεί εθνική ρύθμιση που να διασφαλίζει την παροχή «λεπτομερών στοιχείων για την ποινική κατηγορία» δηλαδή σαφών, πλήρων και χωρίς αντιφάσεις στοιχείων για την ποινική κατηγορία.
 - 23 Ο εθνικός νόμος επιτρέπει μεν την προβολή αντιρρήσεων καθώς και τη συζήτηση επί της ποιότητας των στοιχείων για την ποινική κατηγορία, ωστόσο μόνον άπαξ και μόνο κατά την προπαρασκευαστική συζήτηση. Το ερώτημα αναφέρεται στο εάν ο περιορισμός μόνο στην προπαρασκευαστική αυτή συζήτηση αντιβαίνει στο άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας, ή εάν η εν λόγω διάταξη έχει την έννοια ότι εφαρμόζεται και μετά την προπαρασκευαστική συζήτηση, ειδικά στις επόμενες

συζητήσεις στο ακροατήριο, αφότου έχει ολοκληρωθεί η συλλογή των αποδείξεων αλλά το δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφανθεί επί της ουσίας της υποθέσεως.

- 24 Αν επομένως –με άλλα λόγια– το δικαίωμα ενημέρωσης δεν έχει τηρηθεί μέχρι το χρονικό σημείο της προπαρασκευαστικής συζήτησεως και η πλημμέλεια δεν θεραπεύθηκε ούτε στο πλαίσιο της εν λόγω συζήτησεως, έχει το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας την έννοια ότι το εν λόγω δικαίωμα δεν μπορεί να πλέον να τηρηθεί μετά την ολοκλήρωση της προπαρασκευαστικής συζήτησεως;
- 25 Το δεύτερο ερώτημα τίθεται μόνο για την περίπτωση που το Δικαστήριο της Ένωσης καταλήξει στο συμπέρασμα ότι εθνική ρύθμιση που δεν προβλέπει –μετά την προπαρασκευαστική συζήτηση– δικονομικό μέσο για τη θεραπεία μιας παραβιάσεως των δικονομικών κανόνων που άπτονται του δικαιώματος του κατηγορουμένου για ενημέρωση σχετικά με την ποινική κατηγορία, αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης.
- 26 Αυτό απαιτεί μια σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία του εθνικού νόμου, ώστε να διασφαλίζονται εν τέλει τα απαραίτητα δικαιώματα υπεράσπισης. Παρά το γεγονός ότι το άρθρο 6, παράγραφος 3, της οδηγίας έχει άμεσο αποτέλεσμα, απαιτείται η ύπαρξη εθνική δικονομικής ρυθμίσεως που θα εξασφαλίζει αυτό το άμεσο αποτέλεσμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Μαΐου 2020, UY, C-615/18, EU:C:2020:376, σκέψεις 69, 72, 73 και 75).
- 27 Η εν λόγω δικονομική ρύθμιση μπορεί να γίνει υπό δύο διαφορετικές εκδοχές.
- 28 Η πρώτη εκδοχή θα ήταν το δικαστήριο που έχει επιληφθεί της υποθέσεως να προβεί σε διαδικαστικές πράξεις κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο που να διασφαλίζουν τη θεραπεία της δικονομικής παραβάσεως και τον πλήρη σεβασμό του δικαιώματος του κατηγορουμένου για ενημέρωση σχετικά με την ποινική κατηγορία. Αυτό θα μπορούσε να γίνει μέσω της εφαρμογής των κανόνων του εθνικού δικαίου περί ερμηνείας των νομοθετικών κενών και στην προκειμένη περίπτωση η έλλειψη νομοθετικής ρυθμίσεως για τη θεραπεία τέτοιου είδους διαδικαστικών παραβάσεων μετά την προπαρασκευαστική συζήτηση καθιστά επιβεβλημένη την αναλογική εφαρμογή του θεσμού της μεταβολής της κατηγορίας. Το δικαστήριο θα έπραττε ειδικότερα ως ακολούθως: θα έδινε στον εισαγγελέα τη δυνατότητα να προβεί στις αντίστοιχες τροποποιήσεις ώστε να αρθούν οι ασάφειες και οι ελλείψεις του κατηγορητηρίου και επιπροσθέτως θα ενημέρωνε την υπεράσπιση επί των εν λόγω τροποποιήσεων και θα της έδινε τη δυνατότητα να υποβάλει επ' αυτών τα αιτήματά της, συμπεριλαμβανομένου του αιτήματος για τη συγκέντρωση νέων αποδεικτικών στοιχείων.
- 29 Η μεταβολή της κατηγορίας είναι ένα εργαλείο αλλαγής ορισμένων παραμέτρων της ποινικής κατηγορίας κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο. Γίνεται χωρίς να προηγηθεί αναστολή της διαδικασίας στο ακροατήριο και αναπομπή στον εισαγγελέα για να προβεί στις τροποποιήσεις και ακολούθως να επαναληφθεί η διαδικασία στο ακροατήριο. Η μεταβολή της κατηγορίας επιτρέπεται τόσο λόγω

νέων περιστάσεων που την καθιστούν επιβεβλημένη, όσο και όταν δεν συντρέχουν τέτοιου είδους περιστάσεις, αλλά έχει εμφιλοχωρήσει σφάλμα του εισαγγελέα κατά τη διατύπωση του κατηγορητηρίου. Η μεταβολή της κατηγορίας ενέχει και εγγυήσεις για την υπεράσπιση, υπό την έννοια ότι, κατόπιν αιτήσεώς της, η κύρια συζήτηση πρέπει να διακοπεί, ώστε η υπεράσπιση να μπορέσει να προετοιμαστεί αναφορικά με τη μεταβληθείσα ποινική κατηγορία· σε ορισμένες περιπτώσεις, οι μέχρι εκείνο το χρονικό σημείο αμυντικοί ισχυρισμοί του κατηγορουμένου χάνουν τη νομική τους ισχύ και του επιτρέπεται να προβάλει και άλλους· η νομολογία έχει αναγνωρίσει το δικαίωμα της υπεράσπισης να ζητήσει τη συγκέντρωση νέων αποδεικτικών στοιχείων επί των τροποποιήσεων. Ωστόσο, η εθνική νομολογία δεν έχει μέχρι στιγμής ασχοληθεί με τη μεταβολή της κατηγορίας ως εργαλείου για τη διόρθωση δικονομικών σφαλμάτων του κατηγορητηρίου. Επί του παρόντος, δεδομένου ότι υφίσταται ρητή απαγόρευση της αναστολής της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου και της αναπομπής της υποθέσεως στον εισαγγελέα, υπάρχει η δυνατότητα να γίνει μια νέα, διευρυμένη ερμηνεία της διατάξεως για τη μεταβολή της κατηγορίας, ώστε να περιλαμβάνει και τις περιπτώσεις στις οποίες το κατηγορητήριο περιέχει συγκεκριμένα διαδικαστικά σφάλματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων, όπου το χρονικό διάστημα της πράξεως είναι ασαφές και είναι ελλιπής η αναφορά των στοιχείων της ποινικής κατηγορίας καθώς και των εφαρμοζόμενων διατάξεων στο πλαίσιο του νομικού χαρακτηρισμού.

- 30 Βάση μιας τέτοιας ερμηνείας αποτελεί η γενικά αναγνωρισμένη ερμηνευτική αρχή της συλλογιστικής *a fortiori*. Αν επιτρέπεται να αλλάξει τελείως το χρονικό πλαίσιο διαπράξεως της πράξεως, θα έπρεπε να επιτρέπεται επίσης να συγκεκριμενοποιηθεί το ήδη αναφερθέν χρονικό πλαίσιο. Αν επιτρέπεται να αλλάξει τόσο ουσιωδώς ο νομικός χαρακτηρισμός, ώστε να απαγγελθεί ποινική κατηγορία για ένα εντελώς διαφορετικό/ή σοβαρότερο αδίκημα, θα έπρεπε να επιτρέπεται επίσης μια ήσσονος σημασίας αλλαγή του νομικού χαρακτηρισμού, ώστε να απαλειφθούν ελλείψεις και να συμπληρωθούν ελλείποντα στοιχεία.
- 31 Η δεύτερη εκδοχή θα ήταν η εφαρμογή του νομικού καθεστώτος που ίσχυε πριν από τη μεταρρύθμιση του 2017, η οποία όμως εφαρμογή απαγορεύεται ρητά και σε πολλά σημεία στην ισχύουσα μορφή του ΝPK, δηλαδή: Αναστολή της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου, αναπομπή της υποθέσεως στον εισαγγελέα προς έκδοση νέου κατηγορητηρίου και συνακόλουθη επανάληψη της διαδικασίας στο ακροατήριο με επανεξέταση όλων των μαρτύρων. Για να μπορεί να το κάνει αυτό, το αιτούν δικαστήριο θα έπρεπε να αφήσει ανεφάρμοστες τις προπαρατεθείσες απαγορεύσεις του εθνικού νόμου και να επαναφέρει το νομικό καθεστώς που ίσχυε έως το 2017.
- 32 Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα αποσκοπεί στο να διερευνηθεί εάν η πρώτη, η δεύτερη ή αμφότερες οι νομικές λύσεις είναι σύμφωνες με το δίκαιο της Ένωσης.
- 33 Για αμφότερα τα ερωτήματα έχουν σημασία οι διατάξεις του άρθρου 48, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, του Χάρτη για τη διασφάλιση της πραγματικής προσφυγής και της δίκαιης δίκης. Ως προς το πρώτο ερώτημα: όταν ο

κατηγορούμενος αντιμετωπίζει μια ελλιπή ποινική κατηγορία και το δικαστήριο δεν έχει την εξουσία να θεραπεύσει αυτή την πλημμέλεια, κινδυνεύει είτε να καταδικαστεί βάσει μιας ελλιπούς ποινικής κατηγορίας (δηλαδή για μία πράξη που δεν πληροί τις νομοθετικές απαιτήσεις ενός ποινικού αδικήματος) είτε να καταδικαστεί λόγω ενός πραγματικού ποινικού αδικήματος, τα στοιχεία της υπόστασης του οποίου μαθαίνει για πρώτη φορά μέσω της αποφάσεως. Στην πρώτη περίπτωση δεν πληρούται η απαίτηση της νομιμότητας του εγκλήματος, ενώ στη δεύτερη περίπτωση δεν πληρούται η απαίτηση της ενημέρωσης σχετικά με όλα τα στοιχεία της ποινικής κατηγορίας, γεγονός που οδηγεί σε μη δίκαιη δίκη.

- 34 Με το δεύτερο ερώτημα πρέπει να κριθεί ποια από τις δύο ενδεχόμενες δικονομικές λύσεις για τη θεραπεία των ασαφειών και των ελλείψεων του κατηγορητηρίου συνάδει περισσότερο με την αρχή της πραγματικής προσφυγής και της δίκαιης δίκης.
- 35 Η διάταξη του άρθρου 47, παράγραφος 2, του Χάρτη έχει σημασία μόνο για το δεύτερο ερώτημα ως προς την εκδίκαση της ποινικής υποθέσεως εντός εύλογης προθεσμίας. Εάν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι η εθνική απαγόρευση της αναπομπής στον εισαγγελέα μετά την προπαρασκευαστική συζήτηση δεν επιτρέπεται να εφαρμοστεί, αυτό θα οδηγούσε σε αναπομπή της υποθέσεως καθώς και υποχρεωτικά σε εκ νέου συλλογή όλων των αποδεικτικών στοιχείων και επομένως σε δυσανάλογη και περιττή καθυστέρηση της ποινικής διαδικασίας. Αν αντίθετα το Δικαστήριο αποφανθεί υπέρ της αναλογικής εφαρμογής του άρθρου 287 του ΝPK (μεταβολή της κατηγορίας) και τη χρήση του θεσμού αυτού ως δικονομικού μέσου για τη θεραπεία των ασαφειών και των ελλείψεων του κατηγορητηρίου, οι εν λόγω πλημμέλειες θα μπορούσαν να θεραπευθούν χωρίς να είναι αναγκαία η αναπομπή και η πλήρης εκ νέου συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων. Η συλλογή συμπληρωματικών αποδείξεων θα ήταν δυνατή μόνο κατόπιν σχετικής αιτήσεως εκ μέρους της υπεράσπισης.